

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1920.

V Ljubljani, dne 15. maja 1920.

Štev. 5.

39.

Poročilo o sestanku dekanov l. 1920.

Dne 8. aprila 1920 se je vršil pod predsedstvom gospoda knezoškofa v knjižnici škofijske palače glasom »Škof. Lista« 1920 str. 9 sklican sestanek gg. dekanov.

Sestanek se je pričel ob devetih dopoldne. Po opravljeni molitvi je gospod knezoškof pozdravil zborovalce in navedel tvarino posvetovanja sledeče:

»Kakor po navadi že lepo število let, pozdravljam tudi letos gg. arhidiakone, dekane in njihove namestnike pri našem sestanku. Obžalovati moramo, da so štiri dekanije še zasedene od italijanske oblasti in da med nami ni dekanov iz Vipave, Trnovega, Postojne in Idrije. Daj Bog, da bi se prihodnje leto mogli zbrati polnoštevilno.

Razpored za razprave sem naznanil v prvi številki letošnjega »Škof. Lista« str. 9. Dobil pa sem še nekaj predlogov o zadevah, ki naj bi se prereševala. Te zadeve so:

1. Razgovor o sistemizirani kaplanski hrani. 2. Naši učitelji, oziroma »Slomškova zveza«. 3. Konferenca dekanov v počitniškem času glede načina vršitve dekanske kanonične vizitacije. 4. Organistovsko vprašanje. 5. O prekrbi duhovnikov z obleko. 6. O zavodu sv. Stanislava.«

I.

Gospod knezoškof nadaljuje:

»Prvi predmet razgovora je: Gmotno stanje dušnopastirskih duhovnikov, samopomoč, štolne in druge pristojbine. O tem vprašanju sem dobil dobre obravnave. Na temelju teh obravnav bomo vprašanje razdrobili na več delov in sicer: a) gmotno stanje duhovnikov z ozirom na sedanjo zakonodajo o kongruji (poroča dekan Zabret in častni kanonik dekan Bizjan); b) predlogi, kako naj se gmotno stanje izboljša (poročajo kanonik

dr. Čekal, dekana čast. kanonika Lavrenčič in Bizjan); c) samopomoč (poroča dekan Zabret); d) kaplanska hrana (poroča arhidiakon kanonik Nadrah in dekan Bizjan); e) o štolnih in drugih pristojbinah (poroča dekan Zabret). Ker je precej gradiva, prosim za kratko in jedrnatu poročanje.«

Nato je sledilo poročilo k točki a) in se je vršil razgovor. Kanonik dr. Čekal je poročal o načrtu izboljšanja gmotnega stanja potom kongruine zakonodaje. Vsled odloka škofijskega ordinariata ljubljanskega z dne 15. oktobra 1919 št. 5482 se je sestavil škofijski odbor za proučevanje gmotnega vprašanja duhovnikov. Poleg članov v Ljubljani ima vsaka dekanija svojega zastopnika. Ljubljanski duhovniki so se posvetovali in poseben odsek je dovršil načrt okvirnega zakona o kongruji. Načrt se je poslal vsem zastopnikom dekanij v presojo. Došli so odgovori, ki v večini soglašajo s predlogi. K poročilu kanonika dr. Čekala so govorili dekani: Lavrenčič, Gnidovec, Koblar, Lavrič, Rihar in so podali primernih nasvetov oziroma stavili razna vprašanja glede podrobnosti določil. O predlogih se bo komisija še posvetovala.

Dekan Bizjan referira nato o fasiji. Poročilo se v glavnih točkah glasi: »Ker bo gotovo, kakor doslej, podlaga določitvi kongruinega dopnila od strani države fasija duhovniške nadarbine, je zdaj glavno vprašanje: Kakšna naj bo fasija? Kaj naj se sprejme kot lokalni dohodek in kaj naj obvelja kot izdatek? Potrebno je, da se pri napovedi lokalnih dohodkov precej spremeni glede dohodkov in stroškov. Sprejelo, oziroma izpustilo naj bi se sledeče, po točkah v formularu za fasijo:

1. Dohodek iz zemljiške posesti ostane kakor do sedaj čisti katastralni donesek.

2. Dohodek iz cerkvenih zemljišč prepuščenih župniku »in partem congruae«. To naj odpade. Zemljišče je cerkveno, torej ima dohodek cerkev za svoje potrebe. Ako ima župnik to zemljišče v zakupu, plača cerkvi najemnino, kakor drugemu zasebniku. Ako pa je po kaki ustanovi določeno, da župnik uživa dohodek tega zemljišča, je gotovo s kako dolžnostjo obremenjeno; potem je zemljišče ustanovno in se ne sme župniku vračuniti, kakor druge ustanove ne. Ako je pa v ustanovi določeno, da mora cerkvi plačati gotovo vsoto, je zemljišče že obremenjeno in se mu ne sme še enkrat obremeniti s tem, da se mu vračuni kot dohodek.

3. Ako je kako nadarbinsko poslopje dano v zakup, je ta dohodek upravičen po odbitih izdatkih za popravo, davščine i. dr.

4. Dohodek glavnih naloženih v javnih zakladih ali pri zasebnikih. Tukaj je vračunjen dohodek iz raznih beneficijev združenih z nadarbinom in tako imenovanih »beneficialnih maš«, ki so bile sedaj vračunjene v kongruo kot dohodek. Ta dohodek mora odpasti, ker je obremenjen s sv. mašami ali drugimi dolžnostmi. Ako se ne računijo kot dohodek ustanove, se smejo toliko manj računiti dohodki iz obremenjenih beneficijev, ki so združeni z nadarbinom, ker so bili ustanovljeni brezdvomno v korist nadarbinarju, ne pa v breme, kar se zgodi, ako mu je dohodek vračunjen in mora on zato še opraviti sv. maše ali kake druge dolžnosti, za kar bi sicer dobil odškodnino.

5. Ako ima kake pravice, lov, ribštvo ali drugo, se všteva kot dohodek, kakor do sedaj.

6. Dohodki stalnih rent ostanejo kot do sedaj.

7. Dohodek iz prebitkov lokalnega cerkvenega imetja. Ta postavka mora odpasti. Cerkev in nadarbina sta dva ločena objekta in v zakonu ni utemeljeno, da mora cerkev skrbeti za nadarbino; njeno imetje je za njene potrebščine. Ako bi se to ne dovolilo, porabi naj se del cerkvene imovine za kako napravo ali popravo z zakoni-tim dovoljenjem in tako odpade prebitek.

8. Štolnina. Ker bo o tem posebno poročilo, omenim le: naj bo prava štolnina kar mogoče nizka, ako se popolno ne odpravi. Za izvanredne zahteve: Pozna ura, pot, posebna slovesnost itd. naj se višje računni. Ta dohodek mora pa biti prost kakor do sedaj.

Opomniti je še na dohodek iz naturalne bere. Na več krajih je že odkupljena; vedno pogosteje so zahteve, naj se odpravi, tudi od strani duhovščine, in nasprotniki duhovščine se najbolj spodtikajo nad bero. Prej ali pozneje bo prišlo

do odkupa, potem bo zadeva urejena in bo mesto bere dohodek stalne rente. Dokler pa bera ostane, naj se vračuni vsota, ki jo določi pokrajinska vlada sporazumno z ordinariatom, kadar se napravlja nova fasija. Pripomniti pa je, da bi bila odprava bere hud udarec za nekatere župnije, kjer je razen vračunjene bere v navadi še druga zapisana ali popolnoma prosta bera. Ako bo odkupljena v kongruo vračunjena bera, tudi zapisane ali popolno prostovoljne bere ljudje ne bodo več dajali in bo ta dohodek popolnoma odpadel.

Poglejmo še, kateri izdatki naj se sprejmejo v fasijo.

1. Davki z vsemi dokladami, pristojbinski namestek in, kjer in dokler se plačuje, tudi verskozakladni davek.

2. Pisarniški stroški za spisovanje matic. Ta strošek kakor je zdaj določen, je prenizek. Za vsakoletno spisovanje šolske matice se plačuje 50 K, 100 K tudi do 300 K, pa te matice se ne morejo primerjati s cerkvenimi. Koliko je bilo n. pr. letos dela le s poročili za vojaški nabor, kako draga je svečava in kurjava. Kot izdatek naj se določi primerno višji znesek, n. pr.: Do 1000 duš 300 K, nadalje za vsakih 500 duš po 50 K. To bi gotovo ne bilo previsoko.

3. Stroški vodstva dekanjskega urada. Kar je dovoljeno do sedaj, je komaj za dva ali tri pota na leto, ako se pomisli, koliko računajo vozniki. Ako pa ima dekan svoje konje, ga stane vzdrževanje, hlapec in oprava še več kot najeti vozniki. Zato naj se določi kot izdatek primerno višja vsota, n. pr.: Do osem župnij v dekaniji 500 K, 8 do 14 župnij 700 K, čez 14 župnij pa 1000 K.

4. Štolna poprečnina drugemu župniku odpade.

5. Pokojninski delež predniku naj odpade.

6. Stroški za hrano duhovnega pomočnika naj odpadejo in naj se zadeva prehrane kaplanov drugače uredi.

7. Zakupnina od cerkvenega zemljišča odpade, ker odpade pod št. 2 navedeni dohodek.

8. Izvanredni stroški za zagotovitev potrebne množine vode; se ne bo moglo vzdržati, ker to tudi drugim uslužbencem ni dovoljeno, torej odpade.

Taka napoved naj bi bila podlaga ugotovitve lokalnih dohodkov duhovščine, primanjkljaj zakonite plače pa plačuje država.

Pripomniti je še, naj odpade razloček med starimi in na novo ustanovljenimi župnijami glede dopolnila zakonite plače.

Razgovora so se udeležili: dekan Koblar (dolžnost sarta tecta popravil, kaplanska stanovanja, njih popravila), Gnidovec (konkurenčni zakon), Kete (določitev cen naturalnih prejemkov). Gospod knezoškof sklene to točko s pripomnjo, da se bodo posameznosti še proučile.

O samopomoči duhovnikov (duhovsko podporno društvo) poroča dekan Zabret. Pri razgovoru omeni dekan Rihar o potrebi domov za onemogle in obolele duhovnike. Kanonik dr. Čekal predlaga preosnovo duhovskega podpornega društva (decentralizacija, zadružna podlaga). Kanonik Stroj vprašuje, kako bi bilo urediti samopomoč duhovnikov glede dobivanja živil, obleke in obutve in če bi ne kazalo stopiti v stik s kako gospodarsko organizacijo. Prošt dr. Elbert omenja Leonišče kot bolnico, v katero sprejemajo duhovnike. Gospod knezoškof pove, da bo zadevo o Leonišču pojasnil Škofijski List. Dekan P. Valerian Učak: Zavetišče za duhovnike bi se moglo morda osnovati v zvezi s posestvi Križevniškega reda.

Sklep: O predlogih se bo vršilo posvetovanje med odborom Duhovskega podpornega društva in med zastopnikom duhovščine, ki se danes izbereta, namreč kanonik dr. Čekal in dekan Zabret.

Pri naslednji točki: štolne in druge pristojbine poroča dekan Zabret o predlogih duhovščine dekanije ljubljanske okolice, kanonik Nadrah o predlogih in praksi v ljubljanskih župnijah. Razgovora so se udeležili: Lavrenčič, Koblar, kanonik dr. Kimovec, Rihar, P. Valerian Učak. Na temelju posveta se izdajo posebna škofijska določila, v kolikor je to v sedanjih razmerah mogoče.

O kaplanski hrani poroča kanonik Nadrah. V glavnih točkah označi nekaj pritožb v tem oziru. Stavi predlog: V prihodnje naj se črta iz fasij sistemizirana hrana, potem naj se naredi posebna pogodba glede kaplanske hrane. Kaplani naj nimajo lastnega gospodinjstva. Gg. dekani poročajo o mnenju duhovnikov dekanij glede ureditve v smislu škofijskega načrta. Večina soglaša.

Vprašanje o organistih. Poročal je kanonik dr. Kimovec. Njegovi predlogi se glase: a) sestavi naj se odbor, ki bi napravil seznam služb in dosedanjih dohodkov ter načrt, kako bi se dohodki zvišali; b) organisti naj bi dobili primeren stranski zaslužek (naj bi se napravili za organiste n. pr. tečaji za pletarstvo, knjigovodstvo, občinski tajniki); c) v orglarsko šolo naj bi se sprejemali učenci, ki že znajo kako primerno obrt.

O zavodu sv. Stanislava poroča ekonom Alojzij Markež. Zanimivo poročilo je obsegalo podatke o gospodarstvu pred vojno, v vojni in zdaj po vojni. Poročal je o silnih stroških, ki jih nalagajo sedanje draginjske razmere zavodu. Gospod knezoškof priporoča zavod še nadalje duhovnikom in vernikom.

II.

Drugo vprašanje določeno za sestanek dekanov se glasi: Kako bi se poživila prepotrebna izobraževalna društva? kateri odseki bi bili času najbolj primerni?

O tem vprašanju poroča dekan P. Valerian Učak. Glavne misli njegovega referata so:

»Razdirajoča vojna sila tudi našim izobraževalnim društvom ni prizanesla. Statistika iz l. 1913. izkazuje, da je bilo v S. K. S. Z. včlanjenih 476 društev. Skupno število članov je bilo 41.986. Dokler ne bo po vojni izvedena zanesljiva statistika, je nemogoče ugotoviti, koliko teh društev danes še živi. Iz dnevnih poročil posnemamo, da mnogotera društva že čisto poživljena čvrsto širijo ljudsko prosveto, prav mnogo pa je še mrtvih ali se bore s takimi težavami, da ne morejo priti do uspešnega dela. Seveda je še tudi mnogotero župnij, kjer tla do zadnjega časa niso bila godna za ustanovitev kakršne koli prosvetne organizacije.

Kaj naj bi pripomoglo k poživljenju že obstoječih društev?

Vsa naša izobraževalna društva tvorijo veliko enoto v S. K. S. Z. Po celi pokrajini je razpreden organizem, njegovo srce je osrednja zveza. Prvi pogoj za življenje celega organizma je zdravo srce. Zares delava in plodovita centrala v Ljubljani je prva zahteva, da pridejo društva po pokrajini do poživljenega in trajnega dela. Svoj čas je bila ta živa osrednja delavna moč več ali manj mogočna osebnost Krekova. Krek je dajal pobudo, kresal misli in vžigal ogenj. Njega ni več in danes ga nimamo še človeka, ki bi ga z daleka nadomestil. Prav zato je pa dolžno novoizvoljeno predsedstvo S. K. S. Z. pridobiti kar največ duševnih sil, ki naj bi oplodile naše prosvetno delo. Iz predsedstva Zveze naj prihaja redno od leta do leta nekak delavni načrt za prosvetno delo, pridno naj se zbira času primerna tvarina za predavanja, izdavanje aktualne tvarine, ki se je ravnokar tako lepo začelo, naj bi več ne zamrlo. Prav zato bodo potrebni stiki z ravnokar osnovano katol. Ligo, da se moči ne bodo po nepotrebnem cepile. Prevažna skrb osrednje zveze bodi, da našim odrom

ne bo zmanjkalo tvarine. Od časa do časa si želimo od Zveze tudi navodil za vzorno vodstvo društev. Končno bo morda Zveza toliko napredovala, da bo lahko vzdrževala kako potovalno moč, ki bi budila iz zaspanosti ter donašala v društva ognja in življenja. Ako osrednja Zveza ne bi bila kos tem nalogam, potem bodo pač morda posamezna društva, ki trenutno razpolagajo z dobrimi močmi, živela, splošno se pa društva ne bi poživila. Življenje mora priti tedaj iz središča k nam.

V eni točki nismo veliko napredovali od takrat, ko so se začela ustanavljati izobraževalna društva. Vse delo v društvu samem sloni po večini na duhovnikovih ramah. Srečen duhovnik, ki ima že po naravi darove, ki ga usposablja za delo v društvu. Z idealno požrtvovalnostjo se dá vsaj nekoliko nadomestiti to, česar človek po naravi nima. Duhovnik, godbe in petja vešč, je v društvu že pol življenja. Duhovnik mora najti opore za prosvetno delo tudi v tem, da razpolaga z zadostnim dnevnim časopisjem in z lastno dobro knjižnico, kar je v sedanjih draginjskih razmerah seveda zelo otežkočeno.

Kolikega pomena je za poživljenje, razvoj in napredek društva lasten dom, vedo povedati v krajih, kjer imajo dom in v župnijah, kjer ga nimajo. Novih domov danes in še dolgo ne bomo zidali. Toda društva ne smejo čakati dotlej na svoje vstajenje. Tudi pod najskromnejšo streho najeta soba je društvu zadostno zatočišče, ako se le v društvu resno in požrtvovalno dela. Nadomestimo tedaj pomanjkanje domov s podvojenim delom, pa bo prišla za društva pomlad prerojenja.

Ne podcenjujmo knjižnic! Vsako društvo naj bi jo imelo. Danes ustanavljati nove knjižnice je sicer nemogoče, toda vsaj ohraniti se dá, kar že imamo, dokler ne pridejo časi, da jih bomo lahko pomnožili. Društva naj pridno rabijo in skrbno čuvajo svoje knjižnice! Knjige so danes veliko premoženje.

Dostavljenih bodi par opazk o ustanavljanju novih društev. Kjer se snuje novo društvo, naj služi za temelj in podlago že obstoječa cerkvena organizacija, predvsem Marijina družba. Ta naj poda prve požrtvovalne člane ter tudi najgorečnejše agitatorje, ki bodo dovedli društvu članov tudi od drugod. Da je ta pot najbolj zanesljiva, nam dokazuje delo našega presvetlega gospoda knezoškofa, ki je zasnoval v škofiji najprej močno marijansko organizacijo ter šele nanjo oprt začel navduševati za prosvetno izobraževalno delo. — Navzlic vsem navodilom bodo seveda vedno še ostali kraji, kjer je vsled

dejanskih razmer resnično nemogoče oživotvoriti društvo. Kakšnega uspešnega sredstva se tedaj poslužujejo ponekodi gospodje, da nadomeste društvo ter zadoste najnujnejšim potrebam? Ob gotovih dnevih in urah zbirajo pri sebi na neprisiljen prijateljski način najboljše in najnadarjenejše fante iz župnije. Če to ne kaže, gredo gospodje sami med fante v kako vaš, na poljuden način razpravljajo z njimi temelje kulturno-ter socialno-političnih vprašanj ter kopirajo tako v malem Krekovo šolo na Sv. Joštu. S tem hočejo odgojiti v župniji rod, ki bo usposobljen v bližnji dobi igrati v posameznih vaseh vodilno vlogo. Pomanjkanje načelne izobrazbe v kulturnih, političnih in socialnih vprašanjih tira sedaj najbolj ljudi v nasprotni tabor. Zato je tako prirejanje izobraževalnih sestankov z moško mladino najnujnejše priporočati povsod tam, kjer trenutno še ni mogoče izobraževalnega društva formalno ustanoviti.

Izobraževalno društvo mora biti odprto vsem, ki imajo resno željo po krščanski prosveti. V društvu se zberejo zategadelj člani z najrazličnejšimi težnjami, potrebami in zmožnostmi. Vseh ni mogoče na enak način zadovoljiti. Uveljaviti se mora v svrhu uspeha princip razdeljenega dela, kar se zgodi po društvenih odsekih. Po odsekih pride v društva največ življenja.

Praden razpravljamo o posameznih času najbolj primernih odsekih, bi bilo želeti, da so vsa društva edina v dveh načelnih zahtevah.

a) Vsako društvo imej dosledno ločene fantovske in dekliške odseke.

b) Svoje odseke imajo tudi vse naše strogo cerkvene organizacije. Da se po nepotrebem ne tratijo moči, ki so navadno v društvu in v družbah iste, naj v župnijah, kjer imajo oboje, društvo in kongregacije, prosvetni odseki prevzemajo le bolj delo posvetnega značaja ter prepustčajo zadeve verskega in cerkvenega značaja odsekom osnovanim v strogo cerkvenih organizacijah. Ta zahteva naj velja tudi obratno.

Po teh dveh načelnih izjavah naštejemo posamezne fantovske in dekliške odseke.

Fantovski odseki. Na prvem mestu socialno-politični odsek, kot nekako socialno-politično šolo za naše najbolj nadarjene fante. Težava ta odsek voditi obstoji v tem, ker je dokaj težko najti poljudno obliko za tvarino, ki jo je treba v tem odseku obdelavati. Toda nobenemu odseku se ne obeta toliko trajnega in hvaležnega sadu, kakor ravno temu. Odtod naj izidejo n. pr. naši prihodnji župani in vsi javni funkcionarji po naših občinah. Naši ljudje so bili dobri, še danes jih je prav veliko dobrih.

Za nami so šli na golo našo besedo. Ti časi so minuli. Ostali pa bodo še na naši strani, kakor hitro bodo imeli zadosti načelnega znanja, v temeljnih vprašanih socialno-političnega življenja. To danes prepotrebno znanje — prepotrebno zlasti onim, ki hočejo v javnosti imeti količkaj besede, naj posreduje imenovani odsek, ki naj uči člane tudi z razumevanjem čitati uvodnike naših listov ter naj preskrbuje tudi najzvednejše agitatorje za časa volitev. Ta odsek je za bližnjo bodočnost take važnosti, da bi se morali vršiti poučni fantovski sestanki po načinu imenovanega odseka celo tam, kjer je iz kateregakoli vzroka ustanovitev izobraževalnega društva nemogoča.

Takoj na drugem mestu bodj naveden telovadni odsek našega Orla. Med 14 in 20 letom razvijajoča se mladostna moč se hoče na legalen način uveljaviti, na zunaj imponirati. Ne kažimo nezaupanja do teh pojavov, temveč skrbimo rajše, da dobi Orlovstvo poleg telesne vežbe dovolj dušne blažilne izobrazbe, pa bomo po kratki dobi blagovali uro, ki nam je dala pravočasno najidealnejše prvoboritelje za krščansko misel.

Zelo mikaven je glasbeni in pevski odsek. Kjer je mlad duhovnik glasbeno naobrazhen, je povsod s tem odsekom poizkusil. Poleg blažilne moči, ki jo ima glasba na človeka, ter poleg namena, da poštena pesem izpodrine prepevanje nedostojnih pesmi, so prav potom tega odseka edino mogoči vsi javni društveni nastopi.

Dramatični odsek naj skrbi za poučne in razvedrilne predstave. Ta odsek bo mladino izšolal za nastop v javnosti, zato naj bi se v tem odseku gojile tudi govorniške in deklamatorične vaje. Mimogrede bodi omenjeno, da je ravno dramatični odsek ponajveč edini izdatnejši vir za denarne dohodke vsakemu društvu.

Navzlic vsem težkočam, s katerimi se imaboriti abstinenca — sedaj po vojni še bolj kot prej — naj bi pri nobenem društvu ne manjkalo tudi abstinencnega odseka, ki naj se predvsem trudi dokazati, da je veselje in razvedrilo tudi brez popivanja mogoče.

Snovanje odsekov zoper kletev in nevarno shajanje nam pa sploh že škofova novoletna poslanica naroča ter utemeljuje.

Dekliški odseki. Pravo umevanje ženskega poklica nam bo najprej narekovalo ustanovitev gospodinjskega odseka. Za požrtvalno krščansko učiteljico, ki se ne zadovolji samo z delom v šoli, je tu odprto široko polje hvaležnega dela. Pouk v vzornem gospodinjstvu,

likanju, šivanju, krpanju bo privabil mnogo ženske mladine v ta odsek.

Časnikarski odsek doseže več uspeha po dekletih nego po fantih. Pri letéh seveda ni izključen, vendar naj bi se bolj posluževal deklet, ki so pogosto za razširjevanje dobrega časopisja bolj zgovorne in zmožne nego fantje.

Kar je bilo rečeno o glasbenem, dramatičnem in abstinenčnem odseku pri fantih, naj velja tudi za dekleta.

Karitativnega odseka ne navajam, ker bi bilo želeti, da je dobrodelnost organizirana v posebnih odškofijstva priporočenih organizacijah.

Na zadnjem mestu navajam ženske telovadne odseke. Potrebni bi bili ti odseki tam, kjer je nevarnost, da nam ženska mladina ne zaide v nasprotne vrste. Javno naj bi Orlice ne nastopale. Dekle izgubi pri javnih telovadnih nastopih nekoliko, sčasoma morda tudi vso svojo skromnost in rahlo sramežljivost, baš lastnosti, katere naša društva ne smejo pomagati dekletu nositi na prodaj. Te misli so bile izražene tudi na zadnjem letošnjem shodu dekanijških voditeljev Marijinih družb.

Pri vsem svojem zunanem izobraževalnem delu pa ne pozabimo, da je kateheza v šoli, pridiga v cerkvi prvo in najpotrebnejše izobraževalno delo, najiminitnejši izobraževalni dom pa Cerkev s tabernakljem in sv. zakramenti.

Pri razgovoru o tem predmetu opozarja dekan Lavrenčič, naj bi se poživili dekanijški odbori društev. Kanonik Stroj predlaga, naj se za mladeniče prirejajo v društvih gospodarski tečajji. Oboje se odobrava.

Kanonik Nadrah poroča o »Slomškovi zvezi« in prosi za složno sodelovanje duhovščine z dobrimi učitelji. Če je kje kaj pomanjkljivosti, naj se na primeren način opozori na to vodstvo »Slomškove zveze«, ki se trudi za dober sloves in pravo delovanje društvenih članov.

Isti referent poroča o prošnji predsedstva Orlovske zveze, da naj bi se duhovniki povsod zavzeli za delo v prid tej prevažni organizaciji. Referent s toplimi besedami priporoča ustanavljanje orlovskih odsekov in naraščaja.

Predlog za konferenco dekanov o velikih počitnicah (kraj: duhovsko semenišče) se je od dekanov sprejel soglasno.

K sklepu se še odgovori na tretje vprašanje glede spomenikov na pretekle vojne čase, da splošno ne kaže staviti spomenikov.

Gospod knezoškof se slednjič zahvali za sodelovanje na sestanku in z molitvijo zaključi sestanek, ki je trajal do 1. ure popoldne.

Sacra Romana Rota.

TARRACONEN.

NULLITATIS MATRIMONII (VILADOT — DE MIGUEL).¹

Benedicto PP. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno quinto, die 15 februarii 1919, RP. PP. DD. Guilelmus Sebastianelli, Decanus, Ponens, Maximus Massimi et Iulius Grazioli, Auditores de turno, in causa Tarraconen. — Nullitatis matrimonii inter Dolorosam De Miguel, repraesentatam per legitimum procuratorem Nazarenum Ferrata, advocatum, et Petrum Viladot contumacem, interveniente et disceptante in causa rev. Substituto Defensoris vinculi ex officio, sequentem in gradu appellationis tulerunt definitivam sententiam.

Petrus Viladot, pravis moribus imbutus, Dolorosam De Miguel, decimum quartum vel decimum quintum aetatis suae annum agentem, ita deperibat, ut mortem minitaretur sibi inferre, si non potuisset cum ea matrimonium inire. Certior de re facta mater Dolorosae, putans propositas nuptias bene filiae et familiae profuturas, hortationibus ac minis obtinuit, ut Dolorosa, quae amorem Petri detestabatur, cum eo matrimonium contraheret. Coniugium celebratum fuit Tarracoenae die 26 septembris 1883.

Nuptias autem, uti praevidere erat, haud felicem exitum habuere; conjugalis enim vita crebris exagitata dissentionibus, saepius abrupta fuit, penitus autem et in perpetuum dissociata anno 1888: non obstante quod ex nuptiis filius natus esset, qui puer mortuus est. Infelix mulier vero edocta matrimonium suum cum Petro nullum esse ob metus impedimentum, supplicem libellum porrexit summo Pontifici, ut coniugium nullum declararetur, etiam in prima instantia, ab H. S. Auditorio. Pontificia obtenta dispensatione, et processu ad normam iuris instructo, die 27 iulii anni praeterlapsi, sententia prodijt actrici favorabilis. A sententia appellationem interposuit, prouti de iure, vinculi vindex et hodie causa iterum proponitur sub assueta formula dubii: An sententia rotalis diei 27 iulii 1918 sit confirmanda in casu?

Ius quod spectat. — Matrimonium nullum est, si nupturientes plena libertate non gau-

¹ Ker se je zadnji čas pri ordinariatu vložilo več tožb za proglas neveljavnosti zakona radi sklenitve zakona vsled sile in strahu, se objavlja pričujoča razsodba rimskega cerkvenega sodišča v pouk gg. župnikom v ravnanje v danih slučajih.

deant, i. e. immunes non fuerint a vi et metu. Metus autem, ut matrimonium dirimat, quaedam habere debet qualitates; debet nempe esse gravis, ab extrinseco et iniuste incussus, a quo ut quis se liberet, eligere cogatur matrimonium (C. I. C., can. 1087, § 1). Metus gravis dicitur si malum instans vel futurum sit grave pro illa persona, quae timet, et persona, cui metus incutitur, persuasum habeat illud malum sibi revera imminere (Gasparri, De matrim., n. 940). Metus quoque reverentialis, quo nimirum reformidamus indignationem eius, sub cuius potestate constituti sumus, potest esse gravis, quod verificatur, quando metum comitantur suasiones importunae, preces instantissimae, iurgia, vexationes, etc., uti constanter tenuit H. S. Tribunal.

Metus non praesumitur, sed probari debet; probatur vero per iuratam depositionem illius, qui metum passus est, per diligens examen circumstantiarum et per testes. Relate ad testes animadvertendum est: 1) admittendos esse illos, qui alias non admitterentur, uti sunt domestici, consanguinei, parentes; 2) duos testes omni exceptione maiores deponentes de metu plenam probationem efficere, etsi alii de libertate deponant. Etenim qui voluntatem liberam affirmant de actu deponunt ex communiter contingentibus soli Deo cognito; qui vero moralem coactionem, v. gr. iurgia, vexationes, minas testantur, rem affirmant, quae per sensum rite cognosci potest. Ita in Vesprimien., 2 iulii 1911, in Massilien., 30 aprilis 1917 et in pluribus aliis.

Modo ad factum. — Actrix in libello Summo Pontifici oblato declarat matrimonium contraxisse »solamente per la violenza esercitata sopra di me dai miei genitori«, quod confirmat in sua depositione: »fui indotta, e più che indotta, obbligata al matrimonio da mia madre.«

Videndum itaque est an hoc etiam eruatur ex tabulis processualibus, ex omnibus nempe circumstantiis, quae antecesserunt, concomitatae et subsequatae sunt matrimonii celebrationem: »ex parte mulieris per testes dicitur probatus metus, si deponant de ipsius lacrimis et querelis tam praecedentibus, quam ipsius actum celebrationis concomitantibus, et de tristitia et pallore subsequentibus« (Consci, De separ. thori, lib. I, cap. 16, n. 34).

Quoad circumstantias antecedentes, acta referunt Dolorosam admonitam a matre de propositis nuptiis, eidem restitisse, non solum quia a matrimonio erat aliena, sed etiam quia Petrum fastidiebat. »Appena (ait actrix) le dette signore si allontanarono, mia madre mi disse che erano venute a trattare del mio matrimonio con Don Pietro... io replicai negandomi assolutamente... e vedendo di poi che io continuava a resistere dicendole che non voleva pensare a maritarmi, che nessun uomo aveva richiamato la mia attenzione, e molto meno il sig. Viladot, il quale per verità giungeva a produrmi nausea, essa allora ricorse alla violenza.« Et testis Carmela Fortuny: »A donna Dolores De Miguel ripugnava in sommo grado il matrimonio con il sig. Viladot. Lo so per relazione avuta da mia sorella, la quale frequentava la casa dei signori De Miguel«. Domina autem Iosepha Bosch: »Donna Dolores si maritò solamente per imposizione di sua madre, poichè essa aveva dato molte prove di ripugnanza per il matrimonio con D. Pietro«.

Matris autem intererat nuptias urgere, quia existimabat se hac ratione optime consulere familiae bono, prouti deponit Dolorosa: »Mia madre mi fece fare allora riflessioni sulla convenienza di accettare il matrimonio, perchè mio padre stava infermo con la vista, e che quindi ci sarebbe mancato il suo appoggio«. Quod confirmant Carmela Fortuny et Maria Arbiel C. Fortuny ait: »So che la madre aveva grande interesse, affinchè si facesse il matrimonio, e che questo interesse proveniva dal fatto, che suo marito era quasi cieco, e l'avvenire della famiglia si faceva alquanto oscuro: tale matrimonio della figlia creava un appoggio, che si rendeva necessario«. Maria vero Arbiel: »L'interesse che i genitori avevano... era perchè il sig. Viladot sembrava un giovane di grande avvenire nel commercio, e che i genitori di donna Dolores erano malaticci e desideravano prima della loro morte di veder sistemata la loro figlia«. — Cum autem Dolorosa a matre dissideret, haec non exhortationibus tantum, sed minis quoque ac violentiis conata est vincere filiae reluctantiam. Actrix enim fatetur: »Tale resistenza contrariava mia madre fino al punto di farla indurre alla violenza, come ultimo scampo. Varie volte mi prese per un braccio agitandomi bruscamente e mi schiaffeggiò per vincere la mia resistenza, specialmente il giorno, che doveva andarè alla parrocchia per l'esame della dottrina cristiana«. Hoc idem testatur Anna M. Batalla, quae ait: »La stessa madre minacciava la propria figlia con parole come queste:

che l'avrebbe trascinata per i capelli se si fosse ricusata di presentarsi al parroco per essere esaminata nella dottrina cristiana, esame che viene considerato come requisito per contrarre matrimonio.« Et Raymundus Cortes: »La signora Dolores De Miguel contrasse il matrimonio per il gran timore, che aveva dei suoi genitori, specialmente della madre, che in seguito ha manifestato che la obbligò per forza alla celebrazione del matrimonio.«

Mirandum non est hoc modo egisse matrem Dolorosae; eius enim indolem ita filia describit: Il carattere di mia madre oltrechè autoritario, era tanto violento che una volta che prese gelosia per una servente, la gettò in un pozzo, salvandosi questa in grazia della presenza di un ragazzo.« Iosèpha vero Navarro: »La madre di donna Dolores aveva un carattere altero, dominante ed irascibile fino all'eccesso. Essa s'imponneva a tutti della casa con il suo carattere impetuoso e violento... Per dimostrare il carattere violento della madre De Miguel, posso citare un caso occorso con il marito di mia sorella... In un atto di rabbia donna Giuseppa Monserrat, ossia la madre di donna Dolores, dette a mio cognato un solenne schiaffo, senza badare che si trattasse di un uomo già ammogliato.« — Ex adverso filia timida erat, non poterat matri imperanti resistere: »Il temperamento dell'attrice era piuttosto timido che indipendente« ait Ioseph Oriol Torres, et Iosepha Navarro: »Donna Dolores era timida e docile, di modo che sua madre con la violenza del suo carattere la teneva soggiogata.« — Hanc Dolorosae docilitatem videtur excludere Petrus Ferré, qui deponit: »L'attrice era molto giovane, e quindi non può precisare del tutto il temperamento che essa aveva, sebbene la ritenga nè timida, nè notevolmente pieghevole ed indipendente di carattere.« At hic testis haesitans est, singularis, et refert ea, quae a matre Dolorosae didicerat, proinde eius verba, uti in appellata sententia dictum est, »suspicionem haud immunia censenda sunt.«

In his adiunctis constituta mulier, nullum effugium habere poterat ad matrimonium vitandum. Non enim recursus ei patebat ad patrem, qui penitus imperio subiiciebat uxoris. Ad rem haec habet actrix: »Mio padre era buono all'eccesso, professando per la sua sposa un affetto talmente cieco, che non solo non la contraddiceva, ma approvava a priori quanto essa stabiliva.« Quod repetit Iosepha Navarro: »Il padre era un uomo di carattere debole, e cedeva in tutto, perchè la sua moglie non si alterasse.« Eadem habent Carmela Fortuny et Raymundus Arnau.

Neque auxilium aliquod habere poterat a parcho et patrino. Nemo enim cogitur ad faciendum quod inutile fore esse cognoscit. Porro Dolorosa, quae frustra tam constanter restiterat matri, certa erat neque ope parochi, neque ope patrini se a matris imperio liberare.

Ceterum coactionem ex actis scaterere explicitate fatetur ipse vinculi vindex, scribens in suis animadversionibus: »Lubentissime fateor redundare satis processum iis iuris ac facti circumstantiis,« quae Patres primi turni coegerunt ad iritum declarandum matrimonium animadvertens tamen haud attendi coactionem in foro ad effectum matrimonij relaxandi, quae ad actum celebrationis nuptiarum non extendatur. Verum 1) admissa aversione et coactione ante matrimonium; magna praesumptio adest, quod sub eiusdem coactionis influxu matrimonium fuerit celebratum; 2) adiuncta, quae matrimonium comitata fuerunt, in tuto collocant coactionem. Testis saepius citata Carmela Fortuny ad rem haec habet: »Riferiva mia sorella, che donna Dolores si rifiutava di provarsi i vestiti che le si facevano... Non assistetti alla celebrazione del matrimonio, ma mia sorella, che in quel giorno fu nella casa, mi disse che aveva visto donna Dolores dare non dubbi segni della tristezza che l'opprimeva.« Et Raymundus Cortes testatur: »Che assistè alla celebrazione del matrimonio, che (donna Dolores) procedeva tristemente, e che la sposa manifestava tale tristezza piangendo, e di più osservò che nel pranzo nuziale, che fu fatto dopo il matrimonio, la sposa invece di stare vicino al marito... metteva in opera ogni specie di pretesti per separarsi da lui.« Nec minoris momenti sunt quae deponit Maria Arbiol: dicit enim »che fu presente alla celebrazione del matrimonio, che osservò una certa titubanza nella sposa nel dare il consenso, ma che lo dette intimidita dalle occhiate della madre, che era ivi presente, che osservò in tutto quel giorno sul viso della sposa segni di pianto e di tristezza.« Iosepha tandem Bosch haec habet: »Assistei al matrimonio, e posso così testificare che donna Dolores apparve alla vista di tutti molto rattristata.« Ex his patet quanti faciendum sit testimonium medici Iosephi Oriol aientis »che non assistè alla celebrazione del matrimonio, ma che prima o dopo l'atto, ed in quei giorni, fu nella casa e vide l'attrice, ma non osservò alcunchè di anormale nel suo sembiante.« Praeterquamquod enim testimonium sit negativum, adnotandum est ad probandum metum non esse necessarium, ut demonstretur illum, qui metum passus est, con-

stanter in omnibus actionibus se tristem ostendere.

Quae matrimonium subsequuta sunt, aversionem mulieris et metus incussionem confirmant. Testis Iosepha Navarro deponit: »Posso affermare, che durante la prima epoca di convivenza... Donna Dolores lasciava travedere costantemente l'odio e la ripugnanza che le causava suo marito.« Et Carmela Fortuny: »Posso dire che dal principio del matrimonio donna Dolores manifestava a mia sorella l'avversione che sentiva per suo marito.« Iosepha tandem Bosch: »Donna Dolores non poteva adattarsi a continuare in uno stato che le era del tutto odioso.« Revera acta referunt, quod, vix contracto matrimonio, neoconiuges ob veneream luem, qua Petrus afflictabatur, consilio medicorum ad invicem separari debuerunt, quin aliqua adfuerit inter ipsos necessitudo aut relatio. Post annum et dimidium, instaurata vita coniugali, matrimonium consummatum fuit reluctantante fortiter muliere; ait enim actrix: »Dovè impiegare la violenza... salvandosi dalle unghiate, che io gl'infliggeva per difendermi.« Imo adeo abhorrebat Dolorosa viri amplexus, ut, ne eidem coniugale debitum reddere iterum cogere, violentas sibi manus iniecerit. E mortis periculo feliciter erepta, ea tantum sub conditione cohabitare cum viro porrexit, quod ipse a coitu deinceps se abstineret. Tandem, cum vir, ludo et vino deditus adulterinis amoribus indulgeret, impossibilis evasit vita communis, et, post quinque annos ab initis nuptiis, in perpetuum fuit dissociata. Quas omnes lamentabiles aerumnas secum animo recogitans mater Dolorosae, dixit Petro Ferré »che si pentiva di averla indotta a maritarsi con quello.« Quod confirmat Iosepha De Miguel, quae deponit: »Nel vedere tutte queste disgrazie, mia madre esclamò varie volte: ,Povera figlia! se con la mia vita potessi distruggere queste nozze, che io stessa feci tanto ingannata, lo farei: ed arrivò fino a chiederle perdono.«

Quibus omnibus perpensis, Nos infrascripti Auditores de turno, pro tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, Christi nomine invocato, decernimus, declaramus et definitive sententiamus rotalem sententiam diei 27 iulii 1918 esse confirmandam, i. e. ad propositum dubium respondemus: Affirmative ad primam partem: Negative ad secundam.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et Ministris tribunalium ad quos spectat, ut executioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes

procedant ad normam Codicis Iuris Canonici, praesertim tituli XVII, libri IV, iis adhibitis executivis et coërcitivis mediis, quae magis effi-

caria et opportuna, pro rerum adiunctis, existura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 15 februarii 1919.

Guilelmus Sebastianelli, Decanus, Ponens.

Maximus Massimi,

Iulius Grazioli.

L. † S.

Ex Cancellaria, die 14 martii 1919.

Sac. **T. Tani**, Notarius.

41.

Štolnina.

Na temelju posvetovanja na letošnjem shodu dekanov dne 8. aprila 1920 se z ozirom na sedanje razmere določa glede štolnine sledeče:

1. Podlaga štolnine ostane še nadalje štolni red za Kranjsko (izvzemši Ljubljano, ki ima svoj štolni red) z dne 5. aprila 1816.

2. Štolnina v ožjem zmyslu (stola nuda), ki se računa v fasiji župnika med dohodke, ostane ista, kakor je določena v navedenem štolnem redu. Pri pogrebih se pa sme računati sveča, kjer je predpisana, po dnevni ceni.

3. Kot plačilo cerkvi, cerkveniku itd., naj

se računajo šestkratni po štolnem redu določeni zneski.

4. Glede petih maš pri biljah (celebrant in asistenca) veljajo (mutatis mutandis) škofijski predpisi glede ustanovljenih maš.

5. Za vse v štolnem redu neimenovane stvari in okolnosti (večja slovesnost), ki jih želi stranka, naj se že naprej sklene dogovor s stranko glede plačila po krajevno že običajnih in primernih cenah.

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 4. maja 1920.

42.

Mašni štipendiji.

Vsled sklepa na dekanski konferenci v Ljubljani, dne 8. aprila 1920 in po zaslišanju stolnega kapitlja ljubljanskega se glede mašnih štipendijev določa sledeče:

1. Za manualne maše se zviša škofijski štipendij na 10 K, in sicer tako, da naj dobi duhovnik 8 K, cerkvi (kapeli) pa, kjer mašuje, izroči 2 K za cerkvene potrebščine. V poslednjem znesku pa ni všteto darilo strežniku. Za sv. maše pri podružnicah se sme računati potnine 2 K za vsake pol ure hoda.

Delež za cerkev od sv. maš se je določil z ozirom na izredno draginjo vseh cerkvenih potrebščin.

Duhovniki, ki mašujejo stalno pri isti cerkvi, naj izročajo cerkvenemu predstojništvu do-

tični znesek mesečno, drugi vsako pot posebej. Svetuje se, da se objavi opomnja o prispevku za cerkev v zakristijah na primernem kraju.

Vsled pooblaščenja sv. stolice z dne 24. avgusta 1919 se dovoli, da gg. duhovniki manualne intencije, ki so jih prejeli po prejšnjih taksah, reducirajo na novo takso.

2. Znesek za duhovnika za eno tiho ustanovljeno mašo se pri obstoječih ustanovah določa na 12 K. V tem zmyslu naj župni uradi sami izvrše redukcijo.

3. Za pete sv. maše (rekviem itd.) se določa znesek 15 K. Za organista je računati 6 K.

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 4. maja 1920.

43.

Naredba glede odškodnine za sistemizirano kaplansko hrano.

Ker je znesek, ki je odmerjen župnikom po fasiji kot odškodnina za prehrano duhovnih pomočnikov, za sedanje draginjske razmere očitno prenizek, se s tem določa, da naj gg. kaplani, ki imajo sistemizirano hrano pri župniku, doplačujejo za hrano iz svojih službenih prejemkov oziroma draginjske doklade toliko da bo znašala odškodnina za hrano (brez vina) letnih

2400 K. Od dajatve vina gg. kaplanom se gg. župniki splošno odvezujejo.

Ta naredba velja od 1. januarja 1920 dalje, dokler se vsled spremenjenih razmer ali postavne časa primerne ureditve duhovniških plač ne bo drugače določilo.

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 15. aprila 1920.

44.

Bolnišnica »Leonišče«.

Starejšim duhovnikom je znano, da je pokojni knezoškof ljubljanski, poznejši nadškof goriški, dr. Jakob kardinal Missia leta 1894. zbral oziroma izposloval 16.000 gl. = 32.000 K in jih izročil predstojništvu usmiljenih sestra svetega Vincencija Pavl. v Ljubljani s tem namenom, da bolnišnici Leonišču, ki so jo takrat zidale, prizidajo drugo nadstropje, in sicer za bolne duhovnike, tako, da morejo biti le-ti popolnoma zase. Predstojništvo usmiljenih sestra je sprejelo to vsoto in z njo združeno služnost. Dogovor tičoč se te zadeve, se je vknjižil na podlagi listine z dne 31. julija 1913. Važnejše točke pogodbe so:

»§ 1. Škofijstvo ljubljansko izroča konventu usmiljenih sestra sv. Vincencija Pavl. v Ljubljani znesek 32.000 K, reci dvaintridesettisoč kron, čigar prejem konvent potrjuje.

§ 2. Mesto plačevanja obresti se konvent usmiljenih sestra sv. Vincencija Pavl. zavezuje bolnim duhovnikom, katere bo gospod knezoškof ljubljanski kot zastopnik škofijstva svojedobno določil, za časa bolezni dajati oskrb v Leonišču v Ljubljani proti zmerni ceni.

§ 5. Ako bi kdaj ne bilo nobenega duhovnika v oskrbi v Leonišču, odposlanega od vsakokratnega knezoškofa, more konvent z dotičnimi prostori prosto razpolagati, vendar pa mora, če se rabijo, potrebne prostore pripraviti. Določena varščina per 32.000 K služi tudi v zavarovanje te pravice škofijstva ljubljanskega.«

Vsled tega imajo duhovniki za čas bolezni pravico do oskrbe v Leonišču.

O tem se gg. duhovniki obveščajo z naročilom, da je v zmislu zgoraj navedenih, določil prositi pri škofijstvu za sprejem v to bolnišnico.

45.

Različne opazke.

Draginjska doklada. Duhovnikom, ki vzdržujejo pri sebi svoje starše, ali enega izmed njih, gre v zmislu tozadevne ministrske naredbe znesek 90 K mesečne draginjske doklade. Ker so se od časa, ko so se poslali semkaj dotični izkazi (avgusta 1919) dogodile vsled smrti itd. premembe, naj duhovniki, ki vzdržujejo pri sebi svoje starše, očeta, mater, to nemudoma sporoče ordinariatu.

Krščanski nauk za prvence. Cena brošurnega izvoda knjižice se je morala zvišati na 4 K. V zalogi je tudi nekaj vezanih izvodov po 7 K. Gospodje katehetje in župni uradi se obveščajo,

da se naročila na manj kot deset izvodov pri ordinariatu ne morejo sprejemati. Na vsakih deset izvodov pa dobe katehetje ali župni uradi po 1 izvod povrh.

Poškodbe brzojavnih in telefonskih naprav. Glasom dopisa poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani z dne 9. aprila 1920, številka 15.373/III - 1920, povzroča šolska mladina in tudi odrasli dan za dnevom veliko škodo na brzojavnih in telefonskih napravah s tem, da pobijajo iz nevednosti ali zlobnosti, večkrat celo za zabavo, izolatorje za te naprave. — Ravna-

teljstvo prosi, naj bi tudi gospodje kateheti šolsko mladino primerno poučili in posvarili. Umestno bi tudi bilo, da bi se s prižnice ljudje

opozorili na veliko škodo, ki se s tem dela, in kako se s tem ovira brzojavna in telefonska služba.

46.

Slovstvo.

Ušeničnik, dr. Fr. **Pastoralno bogoslovje**. Prvi zvezek. Vel. 8° (XII in 306 strani). Drugi zvezek. Vel. 8° (XIV in 880 strani). Ljubljana, 1919 in 1920. Založila Jugoslov. knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna.

Prvi zvezek naznanjenega znanstvenega dela obsega dve knjigi. Prva govori o osebi dušnega pastirja, druga o dušnem pastirju kot učiteljju (pastoralna didaktika) ter obsega katehetiko in homiletiko.

Drugi zvezek obsega kot nadaljevanje tudi dve knjigi (tretjo in četrto). Tretja ima nauk o dušnem pastirju kot liturgu (mašniku), četrta nauk o dušnem pastirju kot voditelju krščanske občine. Tretja knjiga ima dva dela: splošno in posebno liturgiko. V splošni liturgiki govori knjiga o tem, kar je skupnega vsem svetim opravilom: simbolika, besede in dejanja, dalje o liturgičnih prostorih, posodah, obleki,

sv. časih. Na prvem mestu pa stoji liturgična zakonodaja. Posebna liturgika obsega sv. mašo, javne molitve, zakramente in zakramentale. — Četrta knjiga obsega nauk o vodstvu krščanske občine v celoti in duhovno vodstvo posameznih vernikov, ali kolektivno in individualno duhovno vodstvo. V svrhu duhovnega vodstva krščanske občine so potrebne od Cerkve predpisane knjige (župna pisarna), o čemer podaja knjiga navodila v zadnjem razdelku.

Knjiga je kajpada v prvi vrsti namenjena kot priročna knjiga za bogoslovno učenje, vendar bi ne smel biti brez nje, zlasti radi prememb vsled novega cerkvenega zakonika, noben duhovnik v dušnem pastirstvu. Delo stoji na višku pastoralne bogoslovne znanosti, se ozira na vse moderne potrebe dušnega pastirstva, se odlikuje po jasni razdelitvi in določnosti izražanja ter je zato velike praktične vrednosti. Kratko pa točno stvarno kazalo olajšuje rabo knjige.

47.

Opomin.

Ker se množe vlomi v cerkve in tatvine svetih posod ter se pri tem pogosto onečaščuje sakrilegično tudi sv. evharistija, se cerkvenim predstojništvom naroča, naj splošno vse dragocenejše cerkvene posode ne hranijo v cerkvi, oziroma v zakristiji, ampak naj jih varno shranjujejo drugod. V tabernaklju naj bo čez teden le preprost ciborij s sv. hostijami. Monštranca naj bo v tabernaklju le, kadar se rabi pri službi božji, sicer pa naj se velika sv. hostija hrani v ciboriju. Kadar se o večjih praznikih rabijo lepše

svete posode, naj se po končani službi božji spet odneso. Splošno naj velja pravilo, da naj tudi svete posode podružnic hrani dušni pastir, ako se izjemoma ne morejo varno na kakem primernem kraju shraniti pri podružnici. Cerkevni predstojniki se opozarjajo na njih osebno odgovornost, ako bi se izvršila cerkvena tatvina dragocenejših svetih posod vsled nezadostne pažnje in premalo varne shranitve svetih posod.

48.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se vsled smrti stolnega kanonika in prelata Janeza Flisa izpraznjeni kanonikat vladarjeve ustanove pri ljubljanski stolnici. Prošnje je nasloviti na poverjeništvo za uk in bogočastje v Ljubljani.

Dalje se razpisujeta župniji: Krško, odvisna od proste škofove podelitve, in župnija

Radeče pri Zidanem mostu, stoječa pod patronstvom graščine Novi dvor (Weixelstein).

Pravilno naslovljene in po predpisih opremljene prošnje je poslati ordinariatu do 15. junija 1920. — Na kasneje došle prošnje se ne bo moglo ozirati.

49.

Škofijska kronika.

Za škof. voditelja Sodalitatis Ss. Cordis Jesu je bil vsled izvolitve na dekanijskih konferencah, v kolikor so jo prijavile ordinariatu, imenovan stolni kanonik Alojzij Stroj.

Imenovan je bil za referenta za bogočastje pri poverjeništvu za uk in bogočastje msgr. Viktor Steska.

Škof. ordinariatna pisarna: Oskar Pahor, duhovnik tržaške škofije in bivši škof. tajnik v Trstu, je bil sprejet v ljubljansko škofijo in nameščen za tajnika škof. ordinariata in škofovega kaplana.

Kanonično umeščen je bil Janez Štrubelj, župnik pri Sv. Trojici nad Cirknico, na župnijo Studenec, dne 29. aprila 1920.

Podeljene so župnije: Polhov gradec Valentinu Zupančiču, uršulinskemu spiritalu v Ljubljani; Leskovec Alojziju Ku-

rentu, župniku v Krškem; Prežganje Martinu Jarcu, kaplanu na Raki.

Za župne upravitelje so bili imenovani: Anton Kreč, župni upravitelj v Št. Jurju pri Kranju, za Čatež ob Savi; Jožef Gnidovec, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani, za Sv. Križ pri Litiji; Janez Lobe, kaplan v Toplicah, za Poljanico; Andrej Kopitar, kaplan v Leskovcu, za Bučko.

Premeščeni so bili kaplani: Janez Jeretina, iz Št. Ruperta kot prefekt v zavod svetega Stanislava; Anton Goleš Studenca v Št. Rupert, Jernej Hafner iz Kranja k Sv. Petru v Ljubljani.

Umrla sta: Mihael Koželj, župnik v pokoju v Kamniku dne 10. aprila 1920; Franc Dimnik, župnik v pokoju v Jaršah pri Ljubljani dne 4. maja 1920. — Priporočata se v molitev gg. duhovnim sobratom.

• *Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 15. maja 1920.*

Vsebina: 39. Poročilo o sestanku dekanov l. 1920. — 40. Sacra Romana Rota. — 41. Stolnina. — 42. Mašni štipendiji. — 43. Naredba glede odškodnine za sistemizirano kaplansko hrano. — 44. Bolnišnica »Leonišče«. — 45. Različne opazke. — 46. Slostvo. — 47. Opomin. — 48. Konkurzni razpis. — 49. Škofijska kronika.

Izdajatelj šk. ordinariat. — Odgovorni urednik **Josip Dostal**. — Tiskala Jugoslovanska tiskarna.